

שְׁמַע בְּאַרְזִים

קהילה לומדת

סיפור מהפטרה

פרשת קורח - משבר מנהיגות

לפי הפשט מה שאומר משה לקורח ועדתו, אין אתם מבקשים שכל העדה יהיו קדושים, אלא שאתם לא מסתפקים במדרגת הלוויים, אתם מבקשים גם את הנהונה, כלומר אתם מחפשים שררה ושלטון ולא את קדושת הכלל כפי שאתם מספרים לעדה, כך מבאר האלשיך הקדוש (טז, י):

"והאמירה היא המעט בו'. והוא, כי אמר הנה בכלל האומרים כי על כבוד ה' הייתם חוששים... כי אין ראוי יהיה בישראל התנשאות אלו על אלו, כי כל העדה כולם כאחד קדושים וכו'. ועל כן אין להאמין צוה ה' על התנשאותו ומעצמו אנו עושים. והנני מוכיח כי אין לבכם כפיכם. כי המעט בעיניכם מה שהבדיל ה' אלהי ישראל. כלומר עם היותו אלוה כל כללות ישראל בשוה, העלה והפריש אתכם כל שבט לוי מכללות העדה לשרתו לעבוד וכו'. כי הוא יתרון גדול על שאר ישראל... כי אם האמנתם וטעמתם מהשררה להנאתכם, עם היות יוטר קשה להבדיל מרובים מלהבדיל איש אחד. כלומר ועל כן כאשר האמנתם בי ביתרונכם על ישראל. גם האמינו ביתרון אהרן עליכם."

כיצד אתם מבקשים שכל העדה כולה יהיו קדושים באותה רמה, כאשר אתם בני לוי יש לכם יתרון עצום על עם ישראל בכך שאתם משמשים במשכן, אם כן גם אתם מתנשאים על שאר עם ישראל, וזה מה שמוכיח שאין פיתחם כלבכם במה שאתם מאשימים אותנו 'מדוע תתנשא', שהרי אין זה דבר מועט להיות לוי, אם כן כפי שאתם מאמינים בעליונותכם על עם ישראל, תאמינו גם ביתרון של אהרון הכהן עליכם.

אם כן, מדוע קורח הולך על כל הקופה ומנסה לרמות את כולם בטענה שכל העדה כולם קדושים ואנו רוצים את מלכותו של ה' ולא את מלכותם של משה ואהרון, בעוד שהוא רוקם מזימה להחליף את משה ואהרון, האם הוא באמת חשב שיש לו סיכוי?

מסתבר שכן, כפי שמבאר רש"י (פס' ז):

"קורח שפקח היה מה ראה לשטות זה, עינו הטעתו, ראה שלשלת גדולה יוצאה ממנו, שמואל ששקול כנגד משה ואהרן. אמר בשבילו אני נמלט..."

קורח באיזשהו אופן ראה שעתיד לצאת ממנו את שמואל הנביא כפי שמבואר בדברי הימים, ומוסיף שם רש"י שהוא ראה שמצאצאיו יהיו אנשים גדולים, לויים ונביאים, והוא עוד שמע שמשה רבנו אמר שיהיו חלק שיינצלו מתוך המחלוקת, ולאחר התובנות הללו הוא החליט ללכת על המהלך המסוכן בתקווה שהוא ינצל ויזכה לממש את תאוותו לשררה.

ג. טענת העם - רוצים מלך ככל הגוים

וכאן אנו עוברים להפטרה, מסתבר שמעבר לקשר המהותי בין הפרשה להפטרה בעניין המשבר המנהיגותי שיש בהן, ישנו גם קשר משפחתי רציף בין קורח המערער על מנהיגותו של משה רבנו, לבין הצאצא שלו שמואל הנביא, שהעם מערערים על מנהיגותו ומבקשים להם מלך.

בהפטרה אנו נפגשים עם נאום התוכחה של שמואל, הנאום נאמר לעם לאחר הבקשה של העם להמליך עליהם מלך, בחירתו של שמואל על ידי הקב"ה, המלכתו ונצחונו במלחמה מול נחש העמוני, כעת שמואל ממליך שוב את שמואל על כל העם, ושם הוא נושא את נאום שהוא בעצם ההפטרה שנקרא השבת.

"[א] ויאמר שמואל אל כל ישראל הנה שמעתי בקולכם לכל אשר אמרתם לי ואמליך עליכם מלך: (ב) ועתה הנה המלך מתהלה לפניכם ואני זקנתי ושבתני וכן הנם אתכם ואני התהלכתי לפניכם מנערי עד היום הזה..."

הפרשנים שם מבארים שבכוונה חיכה שמואל בנאום התוכחה שלו עד אחרי המלכתו של שמואל, בכדי שהדברים ייפלו על אוזניים קשובות, שהרי אם הוא היה מוכיחם לפני ההמלכה, היה נראה כאילו הוא רוצה לשכנע את העם שלא להמליך עליהם מלך, אלא שהוא יישאר במנהיגותו, נתבונן במהות הבקשה בפרק ח':

"[א] ויהי כאשר זקן שמואל וישם את בניו שפטים לישראל: (ב) ויהי שם בנו הבכור זואל וישם משנהו אביה שפטים בבאר שבע: (ג) ולא הלכו בניו בדרך בניו וישו אחריו הבצע ויקחו שחד וישו משפט: (ד) ויתקבצו כל זקני ישראל ויבאו אל שמואל הרמתה: (ה) ויאמרו אליו הנה אתה זקנת וקניא לא הלכו בדרךך עתה

מאז קום המדינה, אנשים שונים ישבו על כס הנהגה המדינית של מדינת ישראל, היו שהצליחו יותר והיו שפחות, היו כאלה שהחזיקו מעמד זמן רב וכאלה שהיו לזמן מועט, אך נראה שאין חולק שאחד התפקידים המורכבים ביותר בעולם הוא להיות המנהיג המדיני של עם ישראל, העם המוקף אויבים ומאויים כל העת, וכן עומד בפני אתגר הנהגת עם שיש בו קוטביות רבה בין הפלגים השונים.

בהיסטוריה היותר רחוקה שלנו עד חורבן בית המקדש ניתן לומר שהיו שני סוגי הנהגה, היתה הנהגה של נביאים שהיו אנשי רוח שעסקו גם בהנהגה המדינית כגון משה, אהרון, יהושע ושמואל, והייתה הנהגה מלוכנית, כאשר מלך עומד בראש העם, כגון שאול, דוד, שלמה וכו' המלך היה אחראי על הנהגה המדינית ולצדו היתה הנהגה רוחנית בדמות הנביא והכהן.

בפרשתנו וגם בהפטרה שנקרא השבת מתוך ספר שמואל א' פרק יב', אנו נפגשים עם משבר מנהיגותי של העם מול מנהיגיו. בפרשתנו קורח ועדתו מערערים על מנהיגותו של משה ואהרון, ובהפטרה שמואל מוכיח את העם בעקבות בקשתם להחליף את מנהיגותו במלך ככל הגוים.

א. טענתו של קורח - רוצים את מלכות ה'

על פניו נראה שטענתו של קורח נובעת מהרצון למלכות ה' באופן ישיר ולא ע"י מנהיגים אנושיים, נתבונן בפסוקים בתחילת פרשתנו:

"[א] ויקח קורח בן יצהר בן קהת בן לוי ודתן ואבירם בני אליאב ואון בן פלת בני ראובן: (ב) ויקמו לפני משה ואנשים מבני ישראל חמשים ומאתים ושיאי עדה קראי מועד אנשי שם: (ג) ויקהלו על משה ועל אהרן ויאמרו אליהם רב לכם פי כל העדה פלם קדשים ובתוכם ה' ומדוע תתנשאו על קהל ה'."

נראה שקורח ועדתו טוענים כלפי משה ואהרון, מדוע המנהיגות של עם ישראל ומתוך כך הגדולה והקדושה מרוכזים דווקא אליכם? והרי הקב"ה הוא מנהיגנו ומתוך כך כל עם ישראל הם קדושים, ואם כן מדוע דווקא אתם מתנשאים על קהל ה', ונראה לומר שלטענה זו יש על מה להסתמך, כפי שמבאר המשך חכמה (יז, ו):

"...איתא בירושלמי תענית (פרק ג הלכה ד): אין הציבור נידון אלא אחר רובו, ומה יעשו גדולי הדור, שכל ל"ח שנה שהיו ישראל יזופין במדבר לא נתיחד הדיבור למשה. אם כן, המה ראו אחר המרגלים כי לא נתיחד דיבור למשה, חשבו שמעלת משה אינה מעצמותו, רק מצירוף הכלל ומעלת ישראל. לכן באבדן מעלתם, גם אליו לא נתיחד הדיבור. וזה שאמרו (טז, ג) 'רב לכם, כי כל העדה כולם קדושים (ובתוכם ה') ומדוע תתנשאו על קהל ה', דעל מי אשר יסכימו הכלל הוא הקדוש'."

עם ישראל ראה שלאחר חטא המרגלים כל העם ירד ממדרגתו הרוחנית וגם דרגת משה ירדה יחד עמם ומשום כך לא נתיחד עמו הדיבור, ולכן הם הסיקו שקדושתו של משה נובעת מקדושת העם, ואם כן אין באמת הבדל משמעותי בינם לבינו ולכן הם טוענים 'כך העדה פלם קדשים'."

ואכן המדרש (במדבר רבה, י) מתאר שטענתו של קורח אכן סחפה את העם:

"הלך קורח כל אותו הלילה והיה מטעה את ישראל ואומר להם מה אתם סבורים שאני עוסק ליטול את הגדולה לעצמי אני מבקש שתהא הגדולה על כלנו חוזרת שמשה נטל מלכות לעצמו והכהונה גדולה נתן לאחיו והיה הולך ומפתה כל שבט ושבט כראוי להם עד שנשתתפו עמו מנין שנאמר ויקהל עליהם קורח את כל העדה הקרובים כולם מדברים עמו מיד וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר הבדלו מתוך העדה הזאת ויפלו על פניהם."

ב. המזימה של קורח

קורח אולי יכול להטות את העם שהוא אינו מבקש גדולה לעצמו אלא גדולה בשבילם, אך משה שידע את צפונות לבו, מטיח את האמת הברורה בפני קורח ועדתו:

"[ח] ויאמר משה אל קורח שמעו נא בני לוי: (ט) המעט מקם פי הבדיל אלהי ישראל אתכם מעדת ישראל להקריב אתכם אליו לעבד את עבדת משכן ה' ולעמד לפני העדה לשרתם: (י) ויקרב אתך ואת בני לוי אתך ובקשתם גם כהנה."

עַד ה' בָּכַם וְעַד מְשִׁיחוֹ הַיּוֹם הַזֶּה כִּי לֹא מָצַאתֶם בְּיָדֵי מְאוֹמָה וְיֹאמְרוּ עֵד."

מבאר המדרש (במדבר רבה, שם) את העניין:

"לא חמור אחד מהם נשאתי מה שהיה דרכי ליטול לא נטלתי מהם בנוהג שבעולם אדם שהוא עושה בהקדש נוטל שכרו מן ההקדש ואני בשעה שהייתי יורד מן מדין למצרים היה דרכי ליטול מהן חמור שבשביל צרכיהם ירדתי ולא נטלתי וכן שמואל הצדיק אמר הנני ענו כי נגד ה' ונגד משיחו את שור מי לקחתי וחמור מי לקחתי שור שהייתי מקריב עליהם לקרבן ומבקש רחמים עליהם וכן למשוח עליהם מלך משלי היה."

למרות שלמנהיג מותר להשתמש ממנום של הציבור לטובת שליחותו, בכל אופן משה ושמואל לא נהגו כך, אלא הם היו משועבדים כל כולם להנהגת העם, ללא שום טובות הנאה ומנעמי השלטון, יתכן ששמואל נהג כך משום שהקב"ה השווה אותו למשה ואהרן, כפי שמבאר הגמרא במסכת תענית (ה):
"אמר לפניו: רבוננו של עולם, שקלתני כמשה ואהרן, דכתיב (תהילים צט) משה ואהרן בכהניו ושמואל בקראי שמו."

ונראה לומר שאחרי כל משבר המנהיגות אצל משה ואצל שמואל המסר הוא אחיד, עם ישראל ומנהיגיו חייבים להבין שהקב"ה הוא מלכנו וכל המנהיגים הם שליחיו ולכן הם מתנהגים באופן זה.

זהו המסר שרוצה להעביר משה בסוף פרשיית קורח

"[כח] וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בְּזֹאת תִּדְעוּן כִּי ה' שִׁלְחָנִי לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל הַמַּעֲשִׂים הָאֵלֶּה כִּי לֹא מִלְּבִי: (כט) אִם כְּמוֹת כָּל הָאֲדָם יִמְתְּנוּ אֵלֶּה וּפְקֻדֹת כָּל הָאֲדָם יִפְקֹד עֲלֵיהֶם לֹא ה' שִׁלְחָנִי: (ל) וְאִם בְּרִיאָה יִבְרָא ה' וּפְצַתָּהּ הָאֲדָמָה אֶת פִּיהָ וּבִלְעָה אֹתָם וְאֵת כָּל אֲשֶׁר לָהֶם וַיִּרְדּוּ חַיִּים שְׂאֵלָה וַיִּדְעַתֶּם כִּי נִאֲצַז הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה אֶת ה'."

משה אומר לעם, עתה תדעו שכל מה שעשיתי היה בשליחותו של הקב"ה, שום דבר לא היה על פי החלטתי בכדי שתבינו שה' הוא מלככם ולא מי שמנהיג אתכם בפועל משום שהוא רק שליח של הקב"ה ואין לו מנהיגות מצד עצמו.

וכך גם שמואל בסיומה של ההפטרה, מזהיר את העם שלמרות שיש להם כעת מלך, הם חייבים להבין שה' הוא המלך האמיתי והמלך שמנהיג אותם כאן בארץ הוא רק שליחו של הקב"ה ולכן הם חייבים להמשיך לעבוד את ה' בכל לבבם.

"[כ] וַיֹּאמֶר שְׂמוּאֵל אֶל הָעָם אֲלֵי תִירְאוּ אֹתָם עֲשִׂיתֶם אֶת כָּל הַרְעָה הַזֹּאת אֲךָ אֵל תִּסְרוּ מֵאֲחֵרֵי ה' וַעֲבַדְתֶּם אֶת ה' בְּכָל לִבְבְּכֶם: (כא) וְלֹא תִסְרוּ כִּי אַחֲרֵי הַתְּהוֹ: אֲשֶׁר לֹא יִזְעִילוּ וְלֹא יִצְעִלוּ כִּי תֵהוּ הַפֶּה: (כב) כִּי לֹא יִשֹׁשׁ ה' אֶת עַמּוֹ בַּעֲבוּר שְׂמוֹ הַגָּדוֹל כִּי הוֹאִיל ה' לַעֲשׂוֹת אִתְּכֶם לֹד לְעַם."

כולנו מתפללים ומצפים לבואו של משיח צדקינו ולהחזרת את מלכות בית דוד, ולפחות עד אז נשכיל להבין שהקדוש ברוך הוא, הוא מלכינו וכל המנהיגים כאן בארץ הם שליחיו בלבד להנהגת עם ישראל. ולכן אל לנו להתרשם יתר על המידה ממנהיג זה או אחר, ועל המנהיגים להבין את גודל תפקידם ועל כך שהם משרתיו של הקב"ה בהנהגת העם.

שבת שלום, יניב

שִׁמְיָה לָנוּ מִלֶּךָ לְשִׁפְטֵנוּ כְּכֹל הַגּוֹיִם: (ו) וַיִּרַע הַדָּבָר בְּעֵינֵי שְׂמוּאֵל כְּאֲשֶׁר אָמְרוּ תַּנְהָ לָנוּ מִלֶּךָ לְשִׁפְטֵנוּ וַיִּתְפַּלֵּל שְׂמוּאֵל אֶל ה': [ז] וַיֹּאמֶר ה' אֶל שְׂמוּאֵל שְׁמַע בְּקוֹל הָעָם לְכָל אֲשֶׁר יֹאמְרוּ אֵלֶיךָ כִּי לֹא אֶתָּה מְאֹסוּ כִּי אֶתִי מְאֹסוּ מִמִּלְכָּה עֲלֵיהֶם."

יתכן ששמואל מבטא את המנהיגות שאותה ייצג קורח בטענתו "כֹּל הַעֲדָה כָּלֶם קֹדְשִׁים וּבְתוֹכָם ה'", כוונתו כאמור - 'אנו מבקשים את שלטונו של ה' ולא של בני אדם', שמואל הנביא כמנהיג בעצם מבטא את מנהיגות ה' על העם, הוא לא משבט יהודה, והוא אינו כהן אלא לוי, הנביא הוא בעצם אמצעי הקישור הישיר בין עם ישראל הקב"ה, אך דווקא בנקודת הזמן הזאת העם מבקש מלך שיתנשא עליהם, בדיוק הפוך ממה שקורח טען.

שמואל חושב שעם ישראל מאס במנהיגותו והקב"ה מתקן אותו ואומר לו, "לֹא אֶתָּה מְאֹסוּ כִּי אֶתִי מְאֹסוּ מִמֶּלֶךְ עֲלֵיהֶם", מדוע רעה בעיני שמואל בקשתם למלך, והרי ישנה מצווה מפורשת בתורה (דברים יז, טו) 'שום תשים עליך מלך? מבאר המלבי"ם (ח, ו):

"פגמו בזה בכבוד שמואל, שאם היו שואלים את המלך בעבור המלחמה לבד לצאת לקראת נשק וללחום מלחמותם, לא היה בזה כל כך בוז וקלון לשמואל, אבל הם אמרו תנה לנו מלך לשפטנו, שמורה כי מצאו עולתה במשפטיו עד שמבקשים שופט אחר טוב ממנו, ויעיזו בפניו לאמור כי רוצים להעבירו מהיות שופט ולבחור אחר תחתיו, וכדי בזיון וקצף לקדוש ה' אשר עשה משפט וצדקה לכל עמו. וזאת הורע בעיניו ביחוד..."

הייתה פה פגיעה ישירה בכבוד הנביא, שהרי המלך אמור להיות הממונה על העניינים המדיניים והנביא הוא הממונה על ענייני הרוח, וכאשר הם ביקשו "מֶלֶךְ לְשִׁפְטֵנוּ", הם בעצם ביקשו להחליף את שמואל שהיה גם שופט עליהם, במלך שיהיה אחראי גם על העניינים הרוחניים, ולכן הדבר היה רע בעיני שמואל, והקב"ה מחדד לו שבבקשתם זו הם בעצם מאסו במלכות ה' באופן ישיר עליהם, כפי שמבאר האלשיך הקדוש (שם):

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל שְׂמוּאֵל שְׁמַע כּוֹ, כִּי לֹא אֶתָּה מְאֹסוּ כִּי אֶתִי מְאֹסוּ. אֲךָ אֵין הַמְאִיסָה חֵס וְשִׁלּוֹם גְּמוּרָה, כִּי אִם מְמִלּוֹךְ עֲלֵיהֶם, שֶׁהוּא מְהִיֹּת אֵין הַמְנַהֵגִם בְּאַרְץ כְּמִלְכָּה אֲרָץ אֶת עַמּוֹ, אֲךָ לֹא מְהִיֹּת אֲלוֹךְ חִלּוּלָה. וְאֵל תִּקְצוּף וְתֹאמַר כִּי אֶתִי מְאֹסוּ מְהִיֹּת מֶלֶךְ רוּעָה אֲךָ לֹא מֵאֲלוֹךְ, אֲךָ אֶתָּה שְׂמוּאֵל מְאֹסוּ לְגַמְרֵי מִבְּלֵי הַשְּׂאִיר דְּבַר."

הקב"ה אומר לשמואל, הם מאסו במלכות הישירה שלי על ידי הנביא, אך למרות זאת הם לא מרדו בי ולא בחרו להם אלוהים אחרים על פניי, הם רוצים שאני אהיה להם לאלוקים, אך הם רוצים מנהיגות טבעית שתהיה על ידי מלך ולא על ידי נביא, בדיוק הפוך מטענתו של קורח.

עוד הבדל מפתיע, הקב"ה אינו מקבל את טענת קורח ולא רק זה אלא אף מעניש אותו ואת כל עדתו במוות, ואילו את בקשתם ישראל למלך הקב"ה מקבל, מדוע?

ייתכן שזהו מהטעם שכתב האלשיך, שבעוד שקורח מרד בה' בכך שכפר במנהיגותו של משה, אצל שמואל עם ישראל לא מרדו בה' אלא ביקשו סגנון מנהיגות אחר.

ניתן עוד להוסיף ולומר שלמרות שקורח התאוה לשררה אך לא גילה את צפונות לבו ורימה את העם, בתקופתו של שמואל עם ישראל מגלים את צפונות לבם באופן הכי ישיר שיש, ניתן אולי להוכיח זאת על פי המדרש במסכת בבא בתרא (עד). שבו רבה בר בר חנה מספר שהוא היה במקום שבו נבלעו קורח ועדתו, והוא שמע אותם אומרים - "משה ותורתו אמת והן בדאין", כלומר כל העניין הוא שהם שקרנים, ומודים במנהיגותו של משה ובכך שהוא חשף את פרצופם האמיתיים.

ד. כן או כן המנהיג הוא שליח של הקב"ה

כמו כן אנו רואים שמה ששמואל משתמשים באותם דימויים ביחס לאופן מנהיגותם את עם ישראל, משה חפץ לכבות את אש המחלוקת ולהשלים עם עדת קורח ולכן הוא פונה לדתן ולאבירם, אך הם מגיבים בחוצפה:

"[יב] וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה לְקָרָא לְדָתָן וְלָאֲבִירָם בְּנֵי אֵלִיָּאב וַיֹּאמְרוּ לֹא נִעְלָה: (יג) הַמַּעֲשֵׂ כִּי הִעֲלִיתֵנוּ מֵאֶרֶץ זְבַת חֶלֶב וְדָבַשׁ לְהַמִּיתֵנוּ בַּמִּדְבָּר כִּי תִשְׁתַּרְרַר עֲלֵינוּ גַם הַשְּׂתֵרֵר: (יד) אֲךָ לֹא אֵל אֲרָץ זְבַת חֶלֶב וְדָבַשׁ הִבִּיאֵתָנוּ וְתַתֵּן לָנוּ נַחֲלַת שְׂדֵה וְכָרֶם הַעֲרִיב הָאֲנָשִׁים הָהֵם תִּנְקֶר לֹא נִעְלָה."

כתגובה לחוצפתם פונה משה בתפילה לקב"ה:

"[טו] וַיַּחַר לְמֹשֶׁה מְאֹד וַיֹּאמֶר אֶל ה' אֵל תִּפֶּן אֶל מִנְחָתָם לֹא חֲמוֹר אֶחָד מֵהֶם נִשְׂאָתִי וְלֹא הִרְעַתִּי אֶת אֶחָד מֵהֶם"

בהפטרה פונה שמואל לעם ושואל אותם שאלה דומה:

"[ג] הֲנֵנִי עֲנוּ כִּי נִגַּד ה' וַיִּגַּד מְשִׁיחוֹ אֶת שׂוֹר מִי לְקַחְתִּי וְחֲמוֹר מִי לְקַחְתִּי וְאֵת מִי עֲשִׂיתִי אֶת מִי רְצוֹתִי וּמִי מִי לְקַחְתִּי כִּפֹּר וְאֲעֲלִים עֵינֵי בּוֹ וְאֲשִׁיב לָכֶם: (ד) וַיֹּאמְרוּ לֹא עֲשִׂיתָנוּ וְלֹא רְצוֹתֵנוּ וְלֹא לְקַחְתָּ מִיֵּד אִישׁ מֵאוֹמְרוֹ: (ה) וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם"

השיעור השבועי
מיד' חמישי | 20:15
בבית"כ 'מסילת ישרים'
ובשידור חי בערוץ היוטיוב
שם המכון

הצטרפו לקבוצות התוכן
שם שדרות בארזים:
052-8064345 - בהודעה

מחיר מיוחד

נשים | גברים

מנהיג אמת

הרב מרדכי אליהו סבל מאוד בשנותיו האחרונות מכאבים והתקשה בהליכה מאומצת. בראש השנה הוא צעד לאיטו לבית הכנסת כשהוא נאלץ לנוח מדי כמה צעדים. הרב התיישב על ספסל ברחוב, והינה ניגש אליו אדם ושאל "החתולה שלי מתה היום, האם אוכל לומר עליה קדיש?" הרב אליהו הקשיב בסבלנות רבה, ניחם את האיש על החתולה שנפטרה אך השיב לו שאומרים קדיש רק על בני אנוש.

נפרדו השניים לשלום והרב אליהו המשיך בצעידה. לאחר זמן מה גבר עליו כאבו והוא התיישב שוב על ספסל אחר. והינה ניגש אותו האיש בשנית אל הרב ושוב שאל בעניין החתולה, והרב אליהו שהיה שרוי בכאבים עזים השיב לו בנחת ושוב ניחמו. האדם נרגע והלך לבית הכנסת להתפלל את תפילות החג.

לאחר שנרגע האיש והלך לדרוכו, שאלו את הרב אליהו מלווי: "כבוד הרב, מדוע השבת בכזו סבלנות לשאלות המתחממות שלו?" השיב להם אליהו, "אין זו שאלה מתחממת כלל. אדם זה מתה חתולתו וזהו דבר כואב ומשמעותי עבורו. רק כשיפוג צעריו יוכל להתפלל כראוי ביום הקדוש הזה"